

Introducere în programare

2016 - 2017

2

Bogdan Pătruț

bogdan@info.uaic.ro

după Corina Forăscu

<http://profs.info.uaic.ro/~introp>

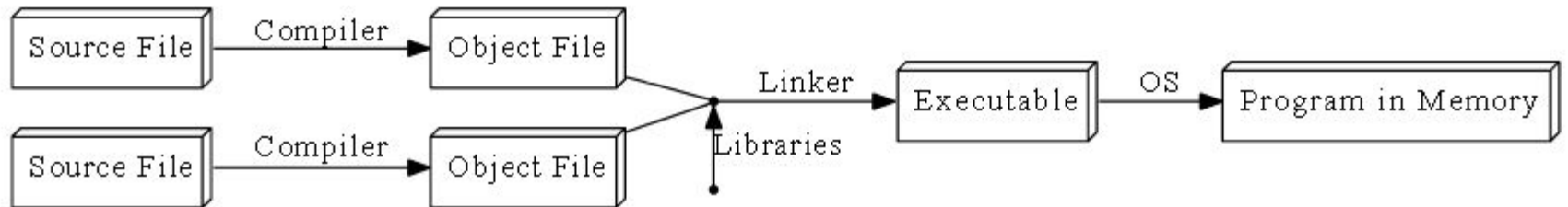
Curs 2: conținut

- Tipuri fundamentale de date
- Caractere, cuvinte rezervate
- Variabile, expresii, asignări
- Operatori
- Expresii booleene
- Constante

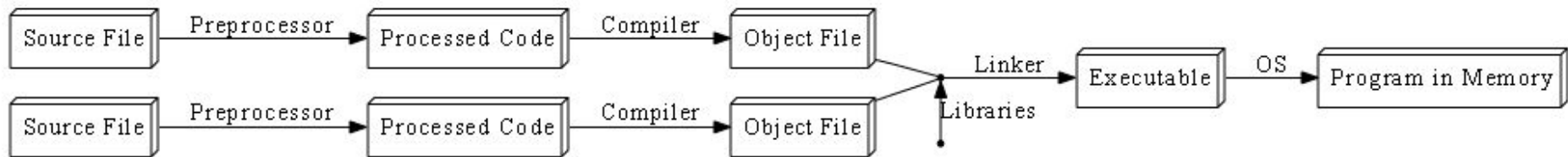
Programare

- De ce C++
  - Puternic, flexibil (conversii)
  - Structurat
  - Portabilitate (Windows, Apple, Linux, UNIX)
  - Eficient, elegant
  - Perspective în alte limbaje de programare
  - Limbaj al programatorului
- De ce Code::Blocks ?
  - sunteți obișnuit cu el din liceu
  - gratuit
  - editor simplu și sugestiv
  - permite aranjarea automată a codului (Format use AStyle)

Compilare

- În C++:

http://en.cppreference.com/w/cpp/language/translation_phases

Primul program (1)

```
/*  
 * primul program in C++  
 */
```

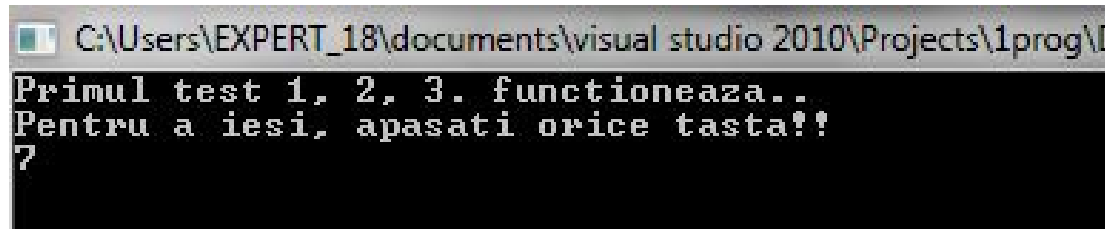
```
1.  #include <iostream>  
  
2.  int main ()  
3.  {  
4.      std::cout << "Primul test 1, 2, 3. ";  
5.      std::cout << "functioneaza.. \n";  
6.      return 0;  
7.  }
```

Primul program (1-ieşire)

Primul test 1, 2, 3. functioneaza..

Primul program

```
/*  
 * first program in C++  
 */  
  
1.  #include <iostream>  
2.  using namespace std;  
  
3.  int main ()  
4.  {  
5.  cout << "Primul test 1, 2, 3. ";  
6.  cout << "functioneaza.. \n";  
7.  char c;  
8.  cout << "Pentru a iesi, apasati orice tasta!!\n";  
9.  cin >> c;  
10. return 0;  
11. }
```


C:\Users\EXPERT_18\documents\visual studio 2010\Projects\1prog\l
Primul test 1, 2, 3. functioneaza..
Pentru a iesi, apasati orice tasta!!
?

Forma unui program C++

```
/*comentariu; el nu influențează programul */
```

```
//directive preprocesare
```

```
#include <biblioteci> (Input/output, math, strings, ...)
```

```
#define
```

```
//declarații ale variabilelor
```

```
tipuri utilizator;
```

```
Variabile;
```

```
Funcții;
```

```
....
```

```
//funcția principală
```

```
    int main()
```

```
    {
```

```
    }
```

```
// definirea funcțiilor utilizator
```

```
.....
```

```
return 1;}      //aici se încheie programul
```


Directiva preprocessare

#include

Sintaxa:

#include <*biblioteca*> (Input/output, math, strings, ...)

Exemple:

```
#include <iostream>
```

```
#include <math.h>
```

```
#include <stdlib.h>
```

```
#include "biblioteca_mea.h"
```

```
#include "t1.h"
```

Directiva preprocesare #define

Sintaxa:

#define simbol

#define simbol valoare

Exemple:

#define infinit 1000

#define pi 3.1415926

#define then

#define si &&

#define daca if

#define altfel else

#define max(x,y) x > y ? x : y

#define min(x,y) x < y ? x : y

```
#include <stdio.h>
```

```
void main()
```

```
{
```

```
    float a,b,c;
```

```
    printf("Dati lungimile laturilor:\n");
```

```
    scanf("%f %f %f",&a,&b,&c);
```

```
    daca ((a>=0) si (b>=0) si (c>=0) si (a<b+c) si  
        (b<a+c) si (c<a+b))
```

```
        printf("%4.2f, %4.2f si %4.2f formeaza  
triunghi.",
```

```
    a,b,c);
```

```
    altfel
```

```
        printf("Nu formeaza triunghi.");
```

```
}
```

Elementele fundamentale C++

- **Expresii** – formate din
  - **Date** reprezentate prin caracterizate de
    - Variabile
    - Constante
    - Tip
    - Nume
    - Valoare
    - Domeniu de vizibilitate
    - Timp de viață
  - **Operatori**
  - **Apeluri de funcții**

Variabilă

```
int patrat(int n)
{ int x; x=y*y; return x; }
cout<<patrat(2);
```

- Tip = int
- Nume = x
- Valoare = 4
- Domeniu de vizibilitate: funcția *patrat*
- Timp de viață = pe durata unui apel al funcției

Variabile globale, locale, parametri

```
#include <iostream>
```

```
int x=10,t;
```

variabile globale, vizibile și în funcția **egale**

```
char egale(int x, int y)
```

```
{ int a=1; t=x+y+a;
```

```
return x==y?'D':'N'; }
```

variabilă
locală

parametri formali ai
funcției *egale*, vizibili doar
în funcția *egale*

```
void main() {
```

```
int y=2,z=3; t=1;
```

```
cout<<t<<x<<y<<z;
```

variabile globale invizibile în funcția *egale*

```
if (egale(y,z))== 'D' cout<<"Da"; else cout<<"NU";
```

```
cout<<t;
```

```
} // 1,10,2,3,Nu (deoarece y->x, adica 2->x, z->y, adica z->y și  
2!=3, apoi t=6
```

Tip de date

- Domeniul tipului (colecția de obiecte) – **mulțime de valori** pentru care s-a adoptat un anumit **mod de reprezentare** în memorie
- Operațiile tipului
- Categoriile de tipuri de date:
  - Tipuri de date standard
  - Tipuri de date structurate de nivel jos
    - Operațiile la nivel de componentă
  - Tipuri de date de nivel înalt
    - Operațiile implementate de algoritmi utilizator

Tipuri de date standard

- Tipuri caracter: tipurile **char**, **signed char**, **unsigned char**
- Tipuri întregi: tipurile caracter, întregi cu semn, întregi fără semn, tipurile enumerare
- Tipuri reale: tipurile întregi și tipurile flotante reale
- Tipuri aritmetice: tipurile întregi și cele flotante
- Tipuri de bază: caracter, întregi cu și fără semn, flotante
- Tipul void: desemnează o mulțime vidă

Tipuri de date

NUME TIP	DIMENSIUNE ÎN BITI	DOMENIU
unsigned char	8	0..255
char	8	-128..127
signed char	8	-128..127
unsigned int	16	0..65535
short int, signed int	16	-32768..32767
int	16	-32768..32767
unsigned long	32	0..4.294.967.295
long, (signed) long int	32	-2.147.483.648..2.147.483.647
float	32	Şase zecimale exacte
double	64	Zece zecimale exacte
long double	80	Zece zecimale exacte

Echivalențe între tipurile de date

`signed short int` $\equiv$ `short`

`unsigned short int` $\equiv$ `unsigned short`

`signed int` $\equiv$ `int`

`unsigned int` $\equiv$ `unsigned`

`signed long int` $\equiv$ `long`

`unsigned long int` $\equiv$ `unsigned long`

Tipuri de date derivate

- Se construiesc din obiecte, funcții și tipuri incomplete:
  - tipul *tablou* de T (elementele de tip T)
  - tipul *structură*
  - tipul *uniune*
  - tipul *funcție*, derivat din tipul returnat T și numărul și tipurile parametrilor (funcție ce returnează T)
  - Tipul *pointer*, derivat dintr-un tip referențiat (tip funcție, tip obiect, tip incomplet). Valorile tipului pointer sunt referințe la o entitate de tipul referențiat (pointer la T)
- *Tipuri scalare*: tipurile aritmetice și tipul pointer
- *Tipuri agregat*: tablouri și structuri
- Un tablou de dimensiune necunoscută, o structură sau uniune cu conținut necunoscut sunt tipuri incomplete

Caractere

- **Litere:**

A B C D ... X Y Z
a b c d ... x y z

- **Cifre:**

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

- **Alte caractere:**

+ - * / ^ \ ( ) [ ] { } = != <>
' " \$, ; : % ! & ? _ # <= >= @

- **Caractere spațiu:** backspace, horizontal tab, vertical tab, form feed, carriage return

Convenții lexicale

- Tokeni:
  - Cuvinte cheie (*Keywords*)
  - Identificatori : **bun**, **_bun**, **bun1** VS . **rău**, **1rau**, **rau!**
    - **ALL_CAPS** pentru constante
    - **lowerToUpper** pentru variabile, cu nume cât mai sugestive
  - Literal (constante): întregi, flotați, logici, caracter, șir caractere, secvențe escape
  - Semne de punctuație și separatori: ! % ^ & * ( ) - + = { } | ~ [ ] \ ; ' : " < > ? , . / #
  - Operatori: aritmetici, logici, in-/decrementare, atribuire, relaționali, logici pe biți, dimensiune, condiționali, logici, de conversie
- Comentarii: /* ...mai multe rânduri*/
//...pe același rând

Cuvinte cheie (rezervate) C++

auto   const   double   float   int   short   struct   unsigned
break   continue   elsefor   long   signed   switch   void
case   default   enum   goto   register   sizeof   typedef   volatile
char   do   extern   if   return   static   union   while

asm   dynamic_cast   namespace   reinterpret_cast   try
bool   explicit   new   static_cast   typeid
catch   false   operator   template   typename
class   friend   private   this   using
const_cast   inline   public   throw   virtual
delete   mutable   protected   true   wchar_t

and   bitand   compl   not_eq   or_eq   xor_eq
and_eq   bitor   not   or   xor

<http://en.cppreference.com/w/cpp/keyword>

Caractere speciale

Secvența Escape	Caracter
<code>\b</code>	Backspace
<code>\t</code>	Tab orizontal
<code>\v</code>	Tab vertical
<code>\n</code>	Linie nouă
<code>\f</code>	Pagina nouă – formfeed
<code>\r</code>	Început de rând
<code>\”</code>	Ghilimele
<code>\’</code>	Apostrof
<code>\\</code>	Backslash
<code>\?</code>	Semnul întrebării
<code>\a</code>	Alarmă

Variabile

- Forma unei declarații:

tip variabila;

tip var1, var2, ..., varn;

tip variabila = expresie_constanta;

- *Variabile globale*: declararea lor se face la începutul programului, în afara oricărei funcții.
- *Variabile locale*: declararea se face în corpul funcției, la început.

```
char c;;  
signed char sc;;
```

```
int a,b;;  
a = b = 5;;
```

```
int i;  
int suma = 0;;  
long j;
```

```
float x1, x2, x3;;  
float pi = 3.14;;  
double y;;
```

Atribuire (Asignare)

- La execuție:
  - Lvalues (left-side) & Rvalues (right-side)
    - Lvalues variabile
    - Rvalues expresie
    - exemplu:
distance = rate * time;
Lvalue: "distance,,
Rvalue: "rate * time"
  - Contraexemplu pt Lvalue: 5+5, "str", const int i
  - Compatibilitate
  - Conversii

Constante întregi

- Octale: au prefixul 0 (zero)
 $032 = 26$ $077 = 63$
- Hexazecimale: au prefixul 0x sau 0X
 $0x32 = 50$ $0x3F = 63$
- Întregi “long”: au sufixul l sau L
 $2147483647L$ $0xaf9Fl = 44959$
- Întregi “unsigned” au sufixul u sau U
 $345u$ $0xffffu = 65535$
- Caractere între apostrof: ‘A’, ‘+’, ‘n’
- Caractere în zecimal: 65, 42
- Caractere în octal: ‘\101’, ‘\52’
- Caractere în hexazecimal: ‘\x41’, ‘\x2A’
- Caractere speciale – secvențe escape

Operații și funcții pentru tipurile întregi

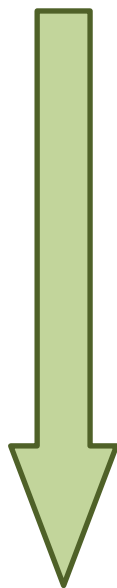
- Operații pentru tipurile întregi:

+   -   *   /   %   ==   !=   <   <=   >
>=   ++   --

- Funcții:

- cele de la tipul flotant
- cele din biblioteca **<ctype.h>**: **tolower, toupper, isalpha, isalnum, iscntrl, isdigit, isxdigit, islower, isupper, isgraph, isprint, ispunct, isspace**

Operatori

Clasa de operatori	Operatori	Asociativitate
Unari	- (unar) ++ --	de la dreapta la stânga
Multiplicativi	* / %	de la stânga la dreapta
Aditivi	+ -	de la stânga la dreapta
Atribuire	=	de la dreapta la stânga
Relationali	< <= > >=	de la stânga la dreapta
De egalitate	== !=	de la stânga la dreapta
Atribuire si aritmetici binari	= *= /= %= += -=	de la dreapta la stânga

Operatorii ++ și --

- Se aplică doar unei expresii ce desemnează un obiect din memorie (L-value):

Expresie:	++i	i++	--i	i--
Valoare	i+1	i	i-1	i
i după evaluare	i+1	i+1	i-1	i-1

++5   --(k+1)   ++i++   nu au sens
(++i)++   ok

Tipul flotant (real)

- **float**

- Numere reale în simplă precizie
- **sizeof(float) = 4**
- $10^{-37} \leq \text{abs}(f) \leq 10^{38}$
- 6 cifre semnificative

- **double**

- Numere reale în dublă precizie
- **sizeof(double) = 8**
- $10^{-307} \leq \text{abs}(f) \leq 10^{308}$
- 15 cifre semnificative

Tipul flotant (real)

- **long double**

- Numere reale în “extra” dublă precizie

- **sizeof(long double) = 12**

- $10^{-4931} \leq \text{abs}(f) \leq 10^{4932}$

- 18 cifre semnificative

- Limitele se găsesc în **<float.h>**

- Operații: **+ - * / == != < <= > >=**

Constante reale

- Constantele reale sunt implicit **double**

125.435 1.12E2 123E-2 .45e+6 13. .56

$$1.12E2 = 1.12 \times 10^2 = 112$$

$$123E-2 = 1.12 \times 10^{-2} = 1.23$$

$$.45e+6 = 0.45 \times 10^6 = 450000$$

$$13. = 13.00 \text{ și } .56 = 0.56$$

- Pentru a fi **float** trebuie sa aiba sufixul **f** sau **F**

.56f 23e4f 45.54E-1F

$$23e4f = 23 \times 10^4 = 230000.00$$

- Pentru **long double** trebuie sa aibă sufixul **l** sau **L**

123.456e78L

Funcții

(în bibliotecă <math.h>)

sin cos tan

asin acos atan

sinh cosh tanh

exp log log10

pow sqrt ceil

floor fabs

ldexp frexp

modf fmod

Date booleene (logice)

- Tipul **bool**
- Domeniul de valori: {**false**, **true**}
- **false** = 0
- **true** = 1 dar și orice întreg nenul
- Operații: **!** **&&** **||** **==** **!=**
- Declarații posibile:

```
bool x = 7;    // x devine "true"  
int y = true;  // y devine 1
```

Expresii logice

expresie_relationala ::=

expr < expr / expr > expr

/ expr <= expr / expr >= expr

/ expr == expr / expr != expr

expresie_logica ::=

! expr

/ expr || expr

/ expr && expr

Valoarea expresiilor relaționale

$a-b$	$a < b$	$a > b$	$a \leq b$	$a \geq b$	$a == b$	$a != b$
pozitiv	0	1	0	1	0	1
zero	0	0	1	1	1	0
negativ	1	0	1	0	0	1

Valoarea expresiilor logice ||

exp1	exp2	exp1 exp2
<> 0	nu se evaluează	1
= 0	se evaluează	1, dacă exp2 <> 0 0, dacă exp2 = 0

Valoarea expresiilor logice &&

exp1	exp2	exp1 && exp2
= 0	nu se evaluează	0
<> 0	se evaluează	1, dacă exp2 <> 0 0, dacă exp2 = 0

Exemple

- O condiție de forma $a \leq x \leq b$ se scrie în limbajul C++:

```
(x >= a) && (x <= b)
```

```
(a <= x) && (x <= b)
```

- O condiție de forma $a > x$ sau $x > b$ se scrie în limbajul C++:

```
(x < a) || (x > b)
```

```
!(x >= a && x <= b)
```

Tipul **void**

- Conversia în tip **void** a unei expresii semnifică faptul că valoarea sa este ignorată
- Utilizat pentru tipul `pointer`; nu se face controlul tipului la un `pointer` de tip **void**
- Utilizat pentru funcții fără valoare returnată sau pentru funcții fără parametri
- Este un tip incomplet ce nu poate fi completat

Tipul **void**

- Conversia în tip **void** a unei expresii semnifică faptul că valoarea sa este ignorată
- Utilizat pentru tipul `pointer`; nu se face controlul tipului la un `pointer` de tip **void**
- Utilizat pentru funcții fără valoare returnată sau pentru funcții fără parametri
- Este un tip incomplet ce nu poate fi completat